

ØSTENSJØVANNETS VENNER

ÅRSBERETNING 27.03.2019 – 23.03.2020

STYRET

Leder: Amund Kveim

Styremedlemmer:

Finn Arnt Gulbrandsen (nestleder)

Leif-Dan Birkemoe

Lise M Johansen

Paul Fekjær

Sigrun Antonsen (kasserer og regnskapsfører)

Tore Nesbakken (sekretær)

Varamedlemmer:

Grete Edholm

Eirik Wærner

Hans-Petter Jensen

Tiril Andersen

Det har i perioden vært avholdt 10 styremøter.

ADMINISTRATIVT ARBEID

Det er fortsatt svært mange utbyggingsforslag som berører Østensjøområdet miljøpark. For å klare det store arbeidspresset alle disse byggeplanene og driften av foreningen forøvrig medfører, har styret forlenget Amund Kveims 70% stilling som daglig leder.

Sigrun Antonsen er kasserer/regnskapsfører. Leif-Dan Birkemoe har hovedansvar for arbeidet med Sothøna. Tore Nesbakken er sekretær. Bjørn Steensrud er ansvarlig for medlemsregisteret. Liv Sommer Holmen har ansvar for velkomstpakker til nye medlemmer. Leif-Dan Birkemoe og Paul Fekjær administrerer hjemmesiden. Facebook-sidene styres av Finn A. Gulbrandsen og Paul Fekjær.

Foreningen disponerer møtelokaler i Grisehuset/Stallen på Abildsø gård.

Besøkssenter våtmark Oslo – avd. Østensjøvannet er etablert i sidebygningen på Bakkehavn gård, og her har vi lager.

MEDLEMMER

Foreningen hadde ved utløpet av 2019 2027 private hovedmedlemmer og 841 familiemedlemmer, totalt 2868 private medlemmer. I tillegg kommer 31 bedrifts- og organisasjons-/foreningsmedlemmer, slik at totalt antall betalende medlemmer blir 2899.

AKTIVITETER

Følgende arrangementer er avholdt:

27.03.2019	Årsmøte. Etter de ordinære årsmøtesakene holdt Tone Birkemoe et foredrag om insekt-faunaen ved Østensjøvannet
28.04.2019	Guidet tur rundt Østensjøvannet
26.05.2019	Fuglenes dag i samarbeid med NOF O/A
23.08.2019	Flaggermusnatt i samarbeid med NZF Flaggermusgruppen
25.08.2019	Guidet tur rundt Østensjøvannet
08.09.2019	Østensjødagen og Fugletur i samarbeid med NOF- O/A
06.10.2019	Euro Birdwatch i samarbeid med NOF O/A og BVO
27.11.2019	Medlemsmøte. Temaer: Om Eterfabrikken og stedsnavn ved vannet
15.03.2020	Minna Wetlesen-dagen – avlyst pga. korona-situasjonen

I tillegg til arrangementene listet over er det i styreperioden (mars 2019-mars 2020) i regi av Besøkssenter våtmark Oslo (BVO) avholdt til sammen 39 «Åpne dager». De fleste av disse arrangementene ble avholdt på Bakkehavn, en del som stands ved turveien langs vannet. Dette var arrangementer hvor ØVV sto for deler av den praktiske gjennomføring. Østensjødagen, Fuglenes dag og flere av arrangementene på Besøkssenter Våtmark ble avholdt i samarbeid med Østensjø Husflidslag.

BESØKSSENTER VÅTMARK OSLO – ØSTENSJØVANNET

Senteret ved Østensjøvannet ligger på Bakkehavn gård og drives av Østensjøvannets Venner. Her tilbys faste og skreddersydde undervisningsopplegg hele året, bl.a. basert på en samarbeidsavtale med Utdanningsetaten. Undervisningen foregår oftest i felt, men med selve senteret som base for presentasjoner. Store deler av året er senteret åpent for publikum på søndager, og ofte med en aktivitet som for eksempel humlekassesnekring eller fugletitting. I 2019 hadde senteret rundt 17.000 besøkende, hvorav rundt 12.000 var skoleelever og barnehagebarn. Dette representerer en økning fra foregående år på over 50%.

ØKONOMI

I 2019 mottok foreningen kr. 150.000 i driftsstøtte fra Oslo kommune, utbetalt gjennom Bymiljøetaten (BYM). Denne støtten, sammen med medlemskontingentene, går til dekning av ordinær drift av foreningen.

Fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FMOA) har vi etter søknad mottatt til sammen kr. 151.000 til skjøtsel på Bakkehavntoppen, på Bogerudmyra, i Eikelunden, for hekkeplasser for hettemåker og div. dugnadsarbeid.

Etter søknad mottok foreningen kompensasjon for merverdiavgift fra Lotteri- og stiftelsestilsynet på kr. 64.032.

Grasrotandelen fra Norsk Tipping utgjorde kr. 65.746, som er kr. 3.111 mer enn i 2018.

I 2019 var kontingentinngangen fra medlemmer kr. 356.330, en liten nedgang fra kr. 356.980 i 2018.

Foreningen mottok i 2019 gaver fra medlemmer og donasjon på tilsammen kr. 25.648.

Renteinntekten var i 2019 kr. 17.756, en økning på kr. 7.104 fra 2018. Foreningens likvide midler som ikke skal anvendes på kort sikt er plassert på «Plasseringskonto Bedrift» som gir bedre rente enn på foreningens driftskonto.

For Våtmarkssenteret på Bakkehavn ble det i 2019 ikke brukt midler til annet enn strøm, kr. 17.042 og husleie kr. 20.000. Dette blir refundert av Sabima. Forsikringen ble betalt av Sabima. De totale etableringskostnadene fra 2011 til 2019 er kommet opp i kr. 601.949. Restbeløpet på kr. 48.051 vil bli benyttet til fortsatt etablering og fremtidig virksomhet ved Besøkssenter våtmark Oslo. Arbeidsgiveransvaret for senterets naturforvalter var i 2019 plassert hos SABIMA og driftes av prosjektmidler fra Miljødirektoratet.

Høyere kostnadsforbruk de siste tre årene til kulturlandskapspleie, som i hovedsak er skjøtsel i Miljøparken, skyldes i stor grad innkjøp av nytt redskapsutstyr, men også et høyere aktivitetsnivå. Kostnader til administrasjon reflekterer også økt aktivitet.

Foreningens egenkapital er tilfredsstillende og deler av «Plasseringskonto Bedrift» på kr. 2.372.181 er reservert til spesielle tiltak, bl.a. rehabilitering av den resterende halvdel av Vadedammen i samarbeid med Oslo kommune. Første halvdel ble rehabilitert i 2007. Foreningens andel den gang var kr. 400.000.

God likviditet setter foreningen i stand til på kort varsel å gripe inn i påkommende tilfeller der vi må vente på tiltak fra stat og kommune.

Regnskap 2019 og revisjonsberetning følger som eget dokument.

UTBYGGING TRUER OMRÅDET

En rekke utbyggingsprosjekt er for tiden under planlegging eller realisering rundt Østensjøvannet. Dette er noe vi ser mange steder i Oslo, men konsekvensene for natur- og miljøverdier er større i vår bydel. Det er planer i Låveveien ved Haakon Tveters vei, Oppsal sykehjem, Oppsal gård, Bogerudveien 15, Bogerud senter m.m. Videre er Østensjø skole under utvidelse og det arbeides med planer for Rustad og Skøyenåsen skoler.

Forslaget fra JM om boligutbygging av Eterfabrikk-tomten ble stanset av Byråd og Bystyre etter massive protester. I ettertid er eiendommen solgt til en ny eier som har fremlagt nye byggeplaner.

Europaveien (E6) foreslås kraftig utvidet ved Bjørnsenskogen og Abildsømyra. I tillegg er det planer om en rekke nye idrettsanlegg både i form av haller og kunstgressbaner i miljøparken. Disse forslagene vil, både hver for seg og samlet, ha ulike negative konsekvenser for miljøparken.

UTADRETTET VIRKSOMHET

Foreningen står tilsluttet Oslo Elveforum (OE), som er en felles forening for alle vassdrag med elvegrupper i Oslo (inkl. Østensjøvannet). Les mer om OE på www.osloelveforum.no. Amund Kveim representerer ØVV i OEs styre. Leif-Dan Birkemoe er medlem av OEs rådgivergruppe.

ØVV er også tilsluttet Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) og er foreningsmedlem i Søndre Aker Historielag og Foreningen for Nordre Skøyen Hovedgård.

Foreningen er medlem av Rådgivende utvalg for Østensjøområdet miljøpark. Utvalget er i tillegg til ØVV sammensatt av representanter fra Bymiljøetaten (BYM), Vann- og

avløpsetaten (VAV), Byantikvaren, Fylkesmannen – Miljøvernavdelingen, Østensjø bydel og eierne av Abildsø - og Østensjø gård. Utvalget behandler aktuelle saker som berører miljøparken.

Amund Kveim er medlem av Østensjø Kulturutvalg.

Foreningen har på regulær basis kontakt med Bymiljøetaten (divisjon Friluft og divisjon Idrett), Vann- og avløpsetaten, Fylkesmannen - Miljøvernavdelingen, Statens Naturoppsyn (SNO) og Byantikvaren.

Amund Kveim er styreleder for Besøkssenter våtmark Oslo og Finn A. Gulbrandsen er styremedlem.

Vi har et tett samarbeid med Østensjø Husflidslag og Østensjø Historielag. Vi har videre nært samarbeid med Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus om fugleekskursjoner, arrangementer og informasjonsvirksomhet.

Besøkene på vår hjemmeside ligger fortsatt på et høyt nivå med nesten 100.000 årlige besøk. Hjemmesiden oppdateres ved jevnlig å legge ut aktuelle begivenheter.

Sosiale medier

FB-sidene våre har nå over 10 000 faste følgere. Antall "likes" på FB-sidene er oppe i 10 200, 900 flere enn i fjor. Fotostafetten "Østensjøvannet – den uerstattelige arven" gikk 22. februar inn i sitt sjette sammenhengende år. Det er femte året på rad vi presenterer artsmangfoldet ved vannet samt kulturminner og historie. FB-sidene styres av Paul Fekjær og Finn A. Gulbrandsen (tekst, artsmangfold og kulturminner) med god hjelp fra Tiril Andersen, Grete Edholm, Mette Hummelvoll og Lise Johansen (alle tekst). Svein Walther Hiis styrer "INNSENDERNES DAG". Kristin Tufte Lie, Paul Fekjær og Finn A. Gulbrandsen styrer fotostafetten. Unni Fonneland bidrar med ulike saker til FB-sidene. En lang rekke fotografer har bidratt med bilder som har gjort det mulig å presentere artsmangfoldet ved vannet.

SOTHØNA OG BREVDUA

Det er sendt ut to nummer (57 og 58) av Sothøna og ett nummer av Brevdua. Redaksjonen i Sothøna har bestått av Leif-Dan Birkemoe (redaktør), Amund Kveim (ansvarlig redaktør), Hans-Petter Jensen, Audun Brekke Skrindo og Tore Nesbakken. Sothøna distribueres til alle hovedmedlemmer samt til en rekke **private organisasjoner og offentlige instanser**.

ELVEADOPSJON

Følgende skoler er nå med i Oslo Elveforums elveadopsjonsprogram: Abildsø, Manglerud, Østensjø, Oppsal, Bøler, Nøkle vann og Rustad. Skolene har tatt på seg ansvar for sine bestemte områder og hele miljøparken er nå dekket. Dette samarbeidet med skolene i området er meget viktig med tanke på framtiden til naturreservatet og miljøparken.

NY FORVALTNINGSPLAN FOR OMRÅDET

Bymiljøetaten har fremlagt en ny forvaltningsplan for området. Planen innebærer mange vesentlige forslag som f.eks. nytt besøkssenter, utvidelse av reservatet og miljøparken, hensynsbestemmelser for randsoner m.m. Planen hadde høringsfrist i februar 2020.

FORVALTNING, SKJØTSEL OG REHABILITERING

Innenfor sine ordinære budsjetttrammer har Bymiljøetaten gjennomført slått på Sjøli, Vassenga (området nord for Bølerbekken) og området i nord ved Slora.

Fylkesmannen har finansiert slåtten på Bakkehavntoppen, Sjøli og Vassenga, skjøtsel i Eikelunden og fjerning av kratt og fjorårsskudd på Bogerudmyra og på hettemåkeøyer.

Skjøtsel og rehabilitering:

Østensjø Rotary har videreført sitt arbeid med rydding av vegetasjon i og rundt Brenneriruinen. Takk til Østensjø Rotary.

Den spesielle vinteren har gjort det vanskelig å trekke inn skolene i skjøtselsarbeidet.

Kulturlandskapsprosjektet med beite på Bakkehavn ble videreført for tolvte året på rad med slipp av 7 kalver 19. mai. Kalvene var på beitet til 9. september og gjorde en meget god jobb. Takk til Havnehagan Friluftsbarnhage og Abildsø sykehjem som har bidratt med tilsyn. Østensjøvannets Venner har betalt leie av dyrene. Eier av dyrene var Lise N. Hartviksen fra Slattum, dvs. samme eier som i tidligere år har levert sauer til beitet.

I 2019 beitet det sau på Bekkasinmyra. De ble satt ut såpass tidlig at de beitet ned mjødurten.

Befaringer med Fylkesmannen og BYM er gjennomført for å få oppdrag iht. skjøtselsplanen for naturreservatet og miljøparken.

Dugnadsgjengen i foreningen har utført skjøtsel og rehabilitering i følgende områder:

EIKELUNDEN:

Her fortsatte arbeidet med fristilling av gamle eiker. I tillegg har vi, etter ønske fra Fylkesmannen, fjernet en del andre løvtrær for å gi bunnsjiktet mer lys. Enga lengst i sør ble slått. Småplanter av problem-arten rødhyll ble også fjernet.

SJØLI:

I nord har Dugnadsgjengen fortsatt tynningen i overgangen mellom gressgangen og skogen. Hensikten har vært å lage en mykere overgang fra gressbakkene mot skogen. Bunnsjiktet vil samtidig få bedre lysforhold. Det er fjernet osp og skudd fra arbeidet året før. I siktlinjene mot vannet fra krakken i bakken fra syd opp mot Manglerud skole det fjernet en del større trær slik at utsikten er blitt bedret ytterligere.

BAKKEHAVNTOPPEN:

På Bakkehavntoppen er det gjennomført slått for niende år på rad og mer osp er blitt fjernet for å åpne opp landskapet ytterligere. De fire siste årene har vi slått området to ganger årlig, men i 2018 skjedde det kun i ytterkantene av området grunnet den tørre sommeren med elendige vekstforhold. Det opprinnelige preget på området kommer nå mer til syne. Den rødlistede planten dvergfglemmegei har dukket opp på grunn av vår skjøtsel. Det samme gjelder vårstarr som er sjelden så langt fra kysten.

Både Eikelunden, Sjøli, Vassenga og Bakkehavntoppen tilhører gruppen ”Utvalgte naturtyper i Norge”, og det er viktig å holde disse i hevd.

BEKKASINMYRA:

Dugnadsgjengen har ryddet et parti i nord mellom eksisterende gjerde og Ulsrubbekken etter oppdrag fra fylkesmannen. Beitegjerdet skal flyttes slik at sauene kan få vann fra Ulsrubbekken.

BOGERUDMYRA:

Det er fjernet oppslag rundt kjempestarrforekomsten. Etter anbefaling av botaniker og ønske fra Fylkesmannen er det fjernet kratt syd for nevnte forekomst slik at forekomsten kan spre seg i denne retningen. I tillegg er trær og kratt rundt de rødlistede tuestarr-, stautstarr- og vasstelgforekomstene fjernet. Befaring sist høst viste at bestanden av den sjeldne kjempestarren nå har spredt seg fra Klopptjern til kanten av kanalen i vest takket være skjøtselen som er gjennomført. Arbeidet med fjerning av kratt og trær er videreført. Det har medført at antall eksemplarer av den sjeldne vasstelgen har økt fra under 10 eksemplarer til kanskje 45. I henhold til forvaltningsplanene skal kratt og trær dekke ca. 30% av myra.

BOGERUDMYRA ØST:

Dugnadsgjengen fjernet fjorårsskudd rundt stautstarrbestanden på dette delarealet. Bestanden som antakelig er en av Østlandets største, ser ut til å opprettholde størrelsen.

TREKKA VED ABILDSØFELTET:

Siktlinjene: I åpningene er gress slått og skudd fjernet to ganger slik at sikten er opprettholdt. Ringbarking av poplene er fullført av Bymiljøetaten med tanke på trefelling i løpet av 3 - 4 år.

ØYENE:

Vestsiden: Fjorårsskudd er fjernet fra to øyer ved Abildsø idrettsfelt. Tiltakene er gjort for å legge forholdene til rette for hekkende vannfugler.

Fuktenga i nord

Det er fjernet røtter fra fuktenga. Det er startet slått av denne enga. Det er få fuktenger som skjøttes på denne måten i Norge.

FREMMEDE ARTER

Dugnadsgjengen og styremedlemmer har fjernet russekål, hagelupin, kanadagullris og sibir-/alaskakornell. Vi ser stor fremgang i kampen mot kanadagullris. Hagelupin og russekål er fortsatt et problem. Forekomstene av kanadagullris og hagelupin skyldes i stor grad frø som spres fra planter som vokser i private hager. Vi oppfordrer hageeiere i nærområdet til miljøparken om ikke å dyrke disse plantene. Dette gjelder også sibirkornell som finnes i store deler av miljøparken, trolig fordi fuglene sprer bær og frø fra planter som vokser i hagene. Dugnadsgjengen har fjernet store mengder sibirkornell på Bogerudmyra øst og langs turveien nordover mot Bekkasinmyra. Der det var mulig ble plantene dradd opp med røttene.

DUGNADSGJENGEN

Dugnadsgjengens arbeidsutvalg består av Finn A. Gulbrandsen, Kjell Arne Maalø, Lise Johansen, Per Arne Holt og Johan Mollatt. Disse utarbeider arbeidsplaner for året.

I alt er det nedlagt mer enn 2000 dugnadstimer i perioden fra forrige årsmøte. Mellom 12 og 25 deltakere har møtt opp hver gang til dugnadene. Dugnadsgjengen har vokst siste året, men det er fortsatt behov for flere deltakere.

Takk også til SNO for et godt samarbeid i perioden.

RUSKENAKSJONEN

Ruskenaksjonen ble som i tidligere år gjennomført med elever fra 4. klassetrinn. Det er adopsjonsskolene samt Høyenhall skole som deltar i Ruskenaksjonen.

Østensjøvannets Venners Miljøpris for innsats i Ruskenaksjonen gikk i 2019 til Nøkle vann skole. Prisoverrekkelsen fant sted 18. oktober med Rusken-general Jenny Kronh tilstede.

VANNSTAND OG VANNKVALITET

Det var ingen oppblomstring av vasspest i 2019, men det var perioder med ganske kraftig algevekst. Erfaringene med det nye vannreguleringsystemet er at dette fungerer som det skal ved normale nedbørsmengder. I september, etter et døgn med svært kraftig nedbør, steg imidlertid vannstanden kraftig og vannet sto 15 cm over turveien i sør. Dette kan indikere at systemet er underdimensjonert med hensyn til å takle ekstreme nedbørsmengder.

FUGLEOBSERVASJONER I 2019

Rapportering av fugler ved Østensjøvannet i 2019 ligger på et høyt nivå både i antall rapporter og antall rapporterte arter. Hele 139 arter er rapportert. Det ble også sett en helt ny art for området; rødtoppfuglekonge. Hyggelig at arten, som for første gang ble dokumentert som hekkefugl i Norge, tok seg tid til å svinge innom Østensjøvannet. I tillegg er noen av de andre artene som ble rapportert ganske sjeldne; bergand, storlom, sivhauk og vendehals. Husk at det er mulig å kjøpe den smarte boka til Audun Brekke Skrindo som oppsummerer informasjon om alle artene som er sett i miljøparken. Bare ta kontakt på audun@skrindo.no.

ØSTENSJØ LOKALHISTORISKE BILDER (ØLB)

Bildebasen på internett er et samarbeidsprosjekt mellom Østensjøvannets Venner, Østensjø historielag og Deichmanske bibliotek. Over 3 800 bilder er registrert, katalogisert og gjort tilgjengelige for allmennheten. ØLB er en av de 9 bildebasene som er knyttet til Deichmanske bibliotek som til sammen omfatter over 17 500 bilder. For å søke etter bilder anbefales ØVVs hjemmeside som har direkte link til basen ØLB: <http://bildebaser.deichman.no/collections/show/1>.

ANNET

Dumping av matavfall og mating av fugl har lenge vært et problem ved vannet. Matingen medfører forsøpling og forurensing av vannet og området. I følge Norsk Ornitologisk Forening (Oslo og Akershus) medfører mating av vannfugl med brødmatt også at fuglene kan bli syke. Bymiljøetaten har derfor satt opp skilt for å unngå eller i hvert fall begrense mating. Dette har bidratt til å redusere i hvert fall dumping av matavfall, men fortsatt er matingen meget omfattende. Matingen bør derfor begrenses ytterligere – «keep wildlife wild».

Tidspunkt for gjenoppbygging av gangbroen ved parkeringsplassen i sør er ennå ikke bestemt.

Flyttingen av turveien ved Bølerbakkens utløp er nå fullført. I den nye forvaltningsplanen er foreslått anlegg av en pålet gangvei fra turveien ned til bakkens utløp og en plattform ved selve utløpet, men noen endelig beslutning om dette er ennå ikke tatt

Foreningen har i perioden årsberetningen omfatter avgitt uttalelser i en rekke saker:

Østensjøbanen
Områderegulering Oppsal
Forvaltningsplan for Østensjøområdet Miljøpark
Snøbrøyting og –deponering i Østensjøområdet
Behovsplan for idrett og friluftsliv
Aktivitetspark Manglerud
Aktivitetspark Bøler
Erstatningsarealer Manglerud